

Stichting Buiten Gezond in Vianen

en omstreken

KvK 57755434 - postadres: Franciscushof 125, 4133 BD Vianen
f: 0347-322318, t: 0347-322314, e: info@buitengezondinvianen.nl

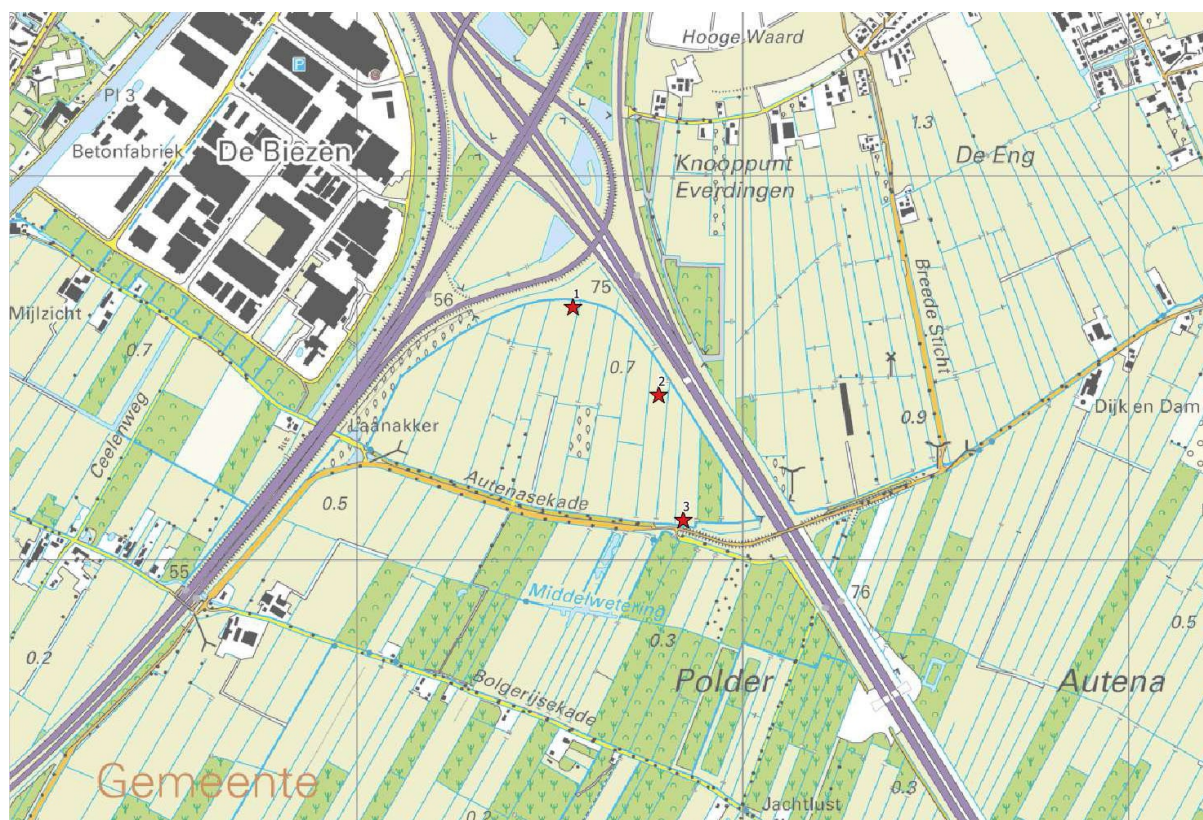
Datum, 28 juli 2014

Aan:

de Gemeenteraad van Vianen
Voorstraat 30
Postbus 46
4130 EA Vianen

Onderwerp :

Zienswijze ontwerp bestemmingsplan “Windturbines Autena”

Geachte leden van de gemeenteraad van Vianen,

Op 17 juni 2014 werd op de gemeentepagina van het Kontakt bekendgemaakt dat van 18 juni tot en met 29 juli 2014 een zienswijze kon worden ingediend over het ontwerp bestemmingsplan “Windturbines Autena”, identificatienummer NL.IMRO.0620.bp0011.

Hierbij doen wij u onze zienswijze toekomen.

1. Ernstige aantasting van een uniek binnendijks natuurgebied gelegen binnen de grenzen van de gemeente Vianen, in het Groene Hart

Met het vergunnen dat een veenweidegebied van 70 ha mag worden vernietigd door het ophogen met 460.000 m³ van elders aangevoerde, gebiedsvreemde grond, dreigt ernstige aantasting van een uniek binnendijks natuurgebied gelegen binnen de grenzen van de gemeente Vianen in het Viaanse deel van het Groene Hart.

Ook plannen om de woonwijk Hoef en Haag met 1800 woningen te realiseren gaan ten koste van het Groene Hart.

Met het daar bovendien willen toestaan van drie tera-windturbines (ashoogte 100 m, wiekdiameter 131 m) in de polder Autena dreigt het unieke binnendijks natuurgebied gelegen binnen de grenzen van de gemeente Vianen verder onherstelbaar te worden aangetast.

Het landschap van de Vijfheerenlanden is tot dusver gevrijwaard van hoogspanningsmasten en -leidingen.

De typering van Vianen als Poort naar de Betuwe verhoudt zich niet met het plaatsten van een windpark langs de A2.

Het Utrechtse provinciebestuur heeft beloofd, dat de Provincie Utrecht net zo zorgvuldig om zou gaan met het Groene Hart als de Provincie Zuid-Holland. De indruk is nu dat deze belofte wordt gebroken en niets meer waard is.

Naast de blijvende schade aan het natuurgebied, is al tijdens de bouw, van de drie tera-windturbines (met 165,5 m hoger dan het met 150 m hoogste gebouw in Amsterdam: de Rembrandttoren) grote hinder en verstoring van het landschap te verwachten.

Andere gemeenteraden van de volgende gemeente hebben plannen voor plaatsing van windturbines eerder afgewezen, te weten:

Utrecht (Lage Weide), Woerden ZH, Spijk GLD, Wijk bij Duurstede UT

2. Gevolgen voor de volksgezondheid

Het is een ernstige omissie dat in en bij het ontwerp-bestemmingsplan geen passende informatie beschikbaar is over de gevolgen voor de volksgezondheid. Een advies van bijvoorbeeld de GGD is niet beschikbaar.

Met de informatie over ervaringen met de windturbines in Houten is onmiskenbaar gebleken en vastgesteld dat dergelijke industriële toepassingen nabij woongebieden ongewenste en onacceptabele gevolgen voor de leefomgeving en de volksgezondheid hebben.

Wanneer in de toekomst uit epidemiologisch onderzoek blijkt, dat een relatie kan worden aangetoond tussen het windpark en nadelige gevolgen voor de volksgezondheid, dan zal de gemeente daar mede verantwoordelijk voor kunnen worden gehouden.

3. Historie

Op 12 september 2011 zond Eneco Wind BV aan het college van B&W een verzoek om medewerking aan een windpark langs de A2 in de polder Autena.

Eneco noemt een oproep uit de Duurzaamheidskrant en een collegebesluit van 10 februari 2009 over windenergie in het bestemmingsplan “Landelijk Gebied Vianen 2009” en schrijft dat het college heeft besloten in te stemmen met windenergie, mits het nog wel afwegingen kan maken over inpasbaarheid.

Bij het verzoek is een rapport “ruimtelijke Onderbouwing Windpark Autena” gevoegd. In het rapport staat dat de drie windturbines groene stroom zullen kunnen leveren aan 5400 huishoudens en dat het aantal huishoudens in Vianen 19.700 bedraagt. Het vermelde aantal huishoudens is niet juist en is blijkbaar verward met het aantal inwoners.

In een eerste schriftelijke reactie van het college van 11 april 2012 naar Eneco Wind BV staat dat de gevraagde windturbines groene stroom leveren aan 5400 huishoudens, ongeveer een kwart van het aantal Viaanse huishoudens.

Daarmee voegt het college zich in de misvatting van Eneco Wind BV over het aantal Viaanse huishoudens.

In een raadsvoorstel van 8 juni 2012 voor de raadsvergadering van 19 juni 2012 schrijft het college dat de windturbines groene stroom leveren aan 5400 huishoudens, ruim de helft van het aantal Viaanse huishoudens. Ook dat kan niet kloppen.

In een tweede reactie van 20 juni 2012 naar Eneco Wind BV schrijft het college dat de gemeenteraad in zijn vergadering van de vorige avond heeft besloten dat een bestemmingsplanprocedure gestart kan worden.

Voorts schrijft het college een concept anterieure overeenkomst te zullen opstellen en aan Eneco Wind BV te zullen toezenden.

Thans ligt van 18 juni tot en met 29 juli 2014 het ontwerp bestemmingsplan “Windturbines Autena” ter inzage.

4. Rijksbeleid en -kaders

Het kabinet Rutte heeft besloten dat uiterlijk 2020 op land een vermogen van 6000 megawatt (MW) moet zijn gerealiseerd door windturbines.

In de provincie Utrecht moet door middel van turbines 65,5 MW aan geïnstalleerd windenergie vermogen worden gerealiseerd.

Op 28 maart 2014 heeft het kabinet de Structuurvisie Windenergie op Land (SvWOL) vastgesteld. De structuurvisie geeft een hoge prioriteit aan het maken van een zorgvuldige keuze bij het vaststellen van de locaties voor windturbines.

De geschiktheid van potentiële gebieden moet worden beoordeeld op een groot aantal aspecten, zoals onder meer leefomgeving, landschap, cultuurhistorie, archeologie, natuur, veiligheid en ruimtegebruik. Belangen van bewoners en burgergroeperingen moeten bij het planproces worden betrokken.

De Gemeente Vianen is ernstig tekort geschoten in het vorm geven aan het doeltreffend en duidelijk informeren en het betrekken van bewoners en burgergroeperingen bij het planproces.

In de brief van de ministers Schultz van Haegen en Kamp aan de voorzitter van de tweede kamer van 31 maart 2014 betreffende de Structuurvisie Windenergie op Land

(SvWOL) geven de ministers aan dat de belangrijkste reden voor het ontwikkelen van de SvWOL de wens van het kabinet is om grootschalig windenergievermogen te concentreren in de daarvoor meest geschikte gebieden, zodat de landschappelijke versnippering en verstoring zoveel als mogelijk kan worden beperkt.

In vrijwel alle kennisstudies en milieu adviesrapportages van zowel voor- als tegenstanders van windenergie op land staat de landschappelijke inpassing en het windaanbod centraal. Deze visies zijn bepalend geweest bij de ontwikkeling van de SvWOL.

5. Windenergie is niet de meest voor de hand liggende vorm van duurzame energie

Andere duurzame energiebronnen bieden aanzienlijk betere toekomstmogelijkheden.

Windturbines:

- Vormen een onaanvaardbare bedreiging voor de leefomgeving en de volksgezondheid.
- Veroorzaken slachtoffers onder vogels en vleermuizen.
- Veroorzaken geluidsoverlast, slagschaduw en schade aan de natuur.
- Tasten op onaanvaardbare wijze het Nederlandse landschap aan.
- Worden gedurende de volledige levensduur gesubsidieerd en leggen door de wijze van subsidie verstrekking een eindeloos beslag op de overheidsuitgaven.
- Er is geen technologische verbetering van betekenis meer van te verwachten.

Een windturbine is onomstotelijk geen echte duurzame oplossing voor de energie problematiek.

6. Het aandeel van Vianen in het binnen de provincie Utrecht te realiseren vermogen van 65,5 MW

De provincie Utrecht heeft ongeveer 1,25 miljoen inwoners. Vianen heeft ongeveer 19.700 inwoners

De verhouding van de inwonersaantallen is ongeveer:

Utrecht : Vianen = 100 : 1,6

Met het plaatsen van 13,5 (3 x 4,5) MW van 65,5 MW in Vianen is de verdeling:

Utrecht : Vianen = 100 : 20,6

Vianen, waar 1,6 % van het aantal inwoners van de provincie woont, zou bereid zijn meer dan 20 % van de provinciale windenergie verplichting op zich te nemen. Bijna 13 x zoveel als op grond van het inwoneraantal redelijk en billijk zou kunnen zijn.

De gemeente moet in 2020 14 % van de energie op laten wekken uit duurzame bronnen (artikel in Vijfheerenlanden van 24 juli 2014). Uitgaande van een verbruik door huishoudens van 20.000 MWh per jaar, moet in Vianen in 2020 2.800 MWh worden opgewekt uit duurzame bronnen. Of $2.800/365/24 = 0,320$ MWh per uur. Bij windturbines wordt gerekend met een opbrengst van 23 % van het vermogen. Dit betekent dat Vianen al aan zijn gehele verplichting kan voldoen met een vermogen aan windenergie van ongeveer 1,40 MW. Dat is ruim 10 % van 13,5 MW.

7. De gevolgde procedure

Vianen is als gemeente verplichtingen aangegaan om binnen de gemeentegrenzen duurzame energie te doen produceren. Daarbij is windenergie één van de mogelijkheden. Zonnepanelen, geo-energie, biomassa en waterkracht kunnen eveneens substantieel bijdragen aan de van de gemeente te verwachten bijdrage aan het realiseren van duurzame energie-opwekking.

In het beeldregieplan bedrijventerrein Gaasperwaard, dat circa negen jaar geleden is vastgesteld, worden de Biezenweg in Hagestein en het aangrenzend agrarisch landschap gezien als ‘historisch waardevol’.

Wij gaan er vanuit dat deze visie, zo’n 9 jaar na het uitbrengen van het beeldregieplan bedrijventerrein Gaasperwaard, nog steeds van toepassing is.

Mede daarom is onbegrijpelijk dat het college bereid is om 100 % medewerking te willen geven aan het plan van Eneco om in de orde van grootte van 13,5 MW vermogen aan windenergie in de Polder Autena toe te staan.

Bij een aantal bewoners heerst de indruk dat de gemeente uit eigen initiatief de locatie Autena ‘op een presenteerblaadje’ heeft aangeboden aan Eneco, zonder dat eerst andere mogelijkheden zijn onderzocht om binnen de gemeente Vianen op een verantwoorde wijze energie op te wekken en duurzaam verbruik te stimuleren.

De gemeente heeft slechts een kleine groep van inwoners in de directe nabijheid van het geplande windpark summier en onvolledig geïnformeerd over de inhoud en de te verwachten effecten van het windpark op de omgeving. Ondanks dat bekend is dat ondermeer slagschaduw en geluidinvloeden merkbaar zullen zijn in een veel wijdere omtrek dan de Biezenweg in Hagestein en omgeving, is nagelaten die veel grotere groep van belanghebbende betrokkenen te informeren en substantieel te betrekken bij de planvorming. De gemeente blijkt de informatievoorziening vrijwel geheel over te hebben gelaten aan Eneco.

8. Het belang van de gemeente bij het plan van Eneco

Vianen is in het bezit van 56.417 aandelen Eneco van € 100 nominaal (totaal € 5.641.700 nominaal). Voor 2014 verwacht de gemeente een dividenduitkering van € 1,2 miljoen.

De gemeente bereidt een overeenkomst met Eneco voor. Deze is (op 7 juli 2014) nog in ontwerp en daarom niet beschikbaar. Eneco is bereid om financiële compensatie (van enige tienduizenden euro’s per jaar) te geven om ruimtelijke kwaliteit toe te voegen aan het landschap op ander locaties.

Niet duidelijk is aan welke andere locaties wordt gedacht en hoe de gemeente denkt daar ruimtelijke kwaliteit toe te voegen.

9. Financiële aspecten bij winning van windenergie

De Nederlandse overheid wil de energiehuishouding verduurzamen, zodat in de toekomst de toegang tot energie betaalbaar, betrouwbaar, schoon en veilig zal zijn. Besloten is om daarbij ook gebruik te maken van de mogelijkheid om windenergie te winnen door middel van zeer grote windturbines.

Daarbij kunnen enige kanttekeningen worden geplaatst :

Een windturbine heeft een economische levensduur van 20 jaar. Gedurende de eerste 15 jaar wordt een windturbine door de Nederlandse overheid gesubsidieerd op basis van de prestatie. Deze subsidie is gebaseerd op het verschil tussen de kostprijs van een kilowattuur (kWh) en de marktwaarde van een kWh.

Daarbovenop wordt een toeslag gegeven voor risico en winst en een extra ‘bonus’ wanneer de windturbines in een windluw gebied worden geplaatst.

Hierdoor wordt de schijn gewekt dat windenergie goedkoper is dan wat het werkelijk kost.

Dankzij de subsidie bedraagt de terugverdientijd van de totale investerings-, exploitatie- en onderhoudskosten (gedurende de totale levensduur van 20 jaar) slechts 9 jaar. Nadat de subsidie is toegekend loopt de exploitant van de windturbine vrijwel geen risico meer (en kan na 9 jaar rustig nog 11 jaar doorgaan met “duurzaam” ondernemen en incasseren).

Op dit moment verstrekt de landelijke overheid extreem hoge subsidies voor de exploitatie van windturbines. Een exploitant kan daardoor vrijwel risicoloos en bijzonder winstgevend investeren in volstrekt onrendabele voorzieningen.

De gemeente profiteert daardoor van jaarlijkse vergoedingen enerzijds en als aandeelhouder anderzijds.

Vraag is op basis van welke criteria de gemeenteraad tot besluitvorming zal komen over het al dan niet realiseren van het windpark in de polder Autena.

Ligt de prioriteit bij de vraag of landschappelijke inpassing mogelijk is, of de natuur erbij gebaat is, of omwonenden last hebben van drie 165,5 meter hoge windturbines? Of wordt gekozen voor een onrendabel en volstrekt niet in het landschap passend windpark met financiële baten voor uitsluitend de exploitant en zijn aandeelhouders?

Eneco, een bedrijf (NV) met winstoogmerk, is in Nederland op zoek naar locaties voor het plaatsen van windturbines.

De aandeelhouders van Eneco verwachten hoge winsten. Die verwachting mogen aandeelhouders hebben. Maar dat grote winsten worden verkregen, in hoofdzaak door het ontvangen van miljardensubsidies, waardoor het beleggingsrisico is gereduceerd, geeft te denken.

Een gemeente kent geen winstoogmerk. Doelstellingen worden bepaald op basis van beoogde maatschappelijke effecten. Waarom kiest de gemeente Vianen dan voor (alleen maar) windenergie?

In hoeverre wordt de keuze ‘slechts’ bepaald door een financieel profijt en is het een ‘leuke bijkomstigheid’ je te kunnen profileren als ‘milieuvriendelijke gemeente’?

De wethouder stelt vast dat met de realisatie van het geplande windpark de gemeente in een keer zou kunnen voldoen aan zijn duurzaamheidsdoelstelling.

Daarmee maakt de gemeente zich er wel heel gemakkelijk vanaf en verliest daarmee de belangen van zijn burgers uit het oog.

10. Alternatieve duurzame (=onuitputtelijke) energiebronnen

Van de op onze zon met kernfusie opgewekte zonne-energie bereikt een heel klein deel de aarde onder meer in de vorm van elektromagnetische straling.

In het binnenste van de aarde wordt energie opgewekt door kernsplitsing.

Deze bronnen worden onuitputtelijk geacht, evenals (deels) van zonne-energie afgeleide energievormen zoals onder meer wind- en waterkracht.

Een fractie van de hoeveelheid zonne-energie komt terecht op aarde, maar is desondanks vele malen (orde van grootte 10.000 maal) groter dan alle energie die momenteel wereldwijd wordt gebruikt en in belangrijke mate wordt geproduceerd ten laste van de eindige voorraad fossiele brandstoffen, met grote nadelen voor het milieu en gevolgen voor het klimaat op aarde.

Wereldwijd wordt hard gewerkt aan onderzoek en het verbeteren van het rendement van zonnepanelen. Ook de Nederlandse technische universiteiten leveren daaraan een belangrijke bijdrage

De technologie van het omzetten van de stralingsenergie van de zon in elektriciteit verbetert met een sneltreinvaart en de productiekosten dalen door toenemende efficiëntie en vergroting van de wereldwijde productiecapaciteit.

11. Gemiste kansen om de duurzaamheidsdoelstellingen te bereiken door het bevorderen van zonnepanelen op de Viaanse daken

Met wel 8300 vierkante meter aan zonnepanelen is de wijk Overvecht Noord in Utrecht het grootste zonne-energiepark van Utrecht. Woningcorporatie Mitros startte in 2011 met de verduurzaming van 640 woningen, met focus op gebruik van duurzame materialen en energiebesparing voor de bewoners.

De wens van de opdrachtgever werd vervuld door Derbisolar te plaatsen. Dit is een witte Derbigum-dakbaan met geïntegreerde flexibele PV-cellen. Met in totaal 3840 panelen PVL144 wordt een vermogen opgebracht van 552.960 Wattpiek. Anders gezegd: een opbrengst per jaar van circa 500.000 kWh.

Bron:

<http://www.duurzaamgebouwd.nl/projecten/20140714-grootste-zonne-energiepark-utrecht-ligt-in-overvecht-noord>

Dit voorbeeld verdient navolging.

Bij woningbouwprojecten (zoals onder meer Wilhelminastraat e.o. en Hoef-en Haag) is niet gebleken dat daar passende aandacht voor duurzame energie is geweest.

De flatgebouwen in de wijk De Hagen kennen eveneens platte daken, die met zonnepanelen zouden kunnen worden bedekt. De flats zijn en/of worden gerenoveerd. Is hierover vanuit de gemeente met Lekstede Wonen overleg over geweest in het kader van de duurzaamheidsdoelstelling van de gemeente? Een voor de hand liggende gedachte voor een gemeente die duurzaamheid hoog in het vaandel heeft.

De gemeente had aan de bedrijven die zich op de Gaasperwaard hebben gevestigd voorwaarden kunnen stellen met betrekking tot de energiehuishouding en daarbij het benutten van zonne- of geo-energie. Dat is niet gebeurd.

Inmiddels zijn in het nieuwe bedrijventerrein Gaasperwaard al enkele tienduizenden m² platte daken beschikbaar. Daar zou een groot aantal zonnepanelen op kunnen worden geplaatst. Onzichtbaar voor de omgeving en in goede harmonie met het landschappelijk karakter van de Biezenweg.

Eneco had daarbij een adviserende en zelfs actieve rol kunnen spelen. Ook dat is niet gebeurd.

Van bedrijven als Miele en Makro op het “oude” bedrijventerrein zou kunnen gevraagd bij de energiehuishouding meer aandacht te geven aan het benutten van zonne- of geo-energie en bijvoorbeeld de platte daken te voorzien van zonnepanelen.

Op de gemeentelijke website is informatie beschikbaar over de toepassing van zonnepanelen, maar het al dan niet kiezen voor installatie wordt verder geheel overgelaten aan persoonlijk initiatief. Dat is niet genoeg! Vianen dient een concrete doelstelling te formuleren welke is gericht op het bevorderen van zonnepanelen.

De gemeente neemt nog een te afwachtend standpunt in, gaat onvoorbereid in zee met een exploitant van windenergie en laat het al dan niet gebruik maken van zonnepanelen te veel over aan initiatieven van anderen

Wij adviseren u om op korte termijn een samenhangend energiebeleid te doen formuleren en daarbij ook zijn burgers te betrekken.

12. Toekomstvisie Vianen 2025

In de toekomstvisie, waarbij de Viaanse gemeenschap sterk betrokken is geweest, worden het aantrekkelijke, landelijke buitengebied, de rivier en waterwegen, de rijke historie en de centrale ligging benadrukt.

Een citaat:

“De gemeente Vianen is een mooie mix van historie, landschap en cultuur. Denk bijvoorbeeld aan het Stuwcomplex van Hagestein, Fort Everdingen en de imposante antieke boerderijen in het buitengebied. Of aan de middeleeuwse verkavelingsstructuur in de polders, de reservaatgebieden van Bolgerijen/Autena (de grootste binnendijkse grienden van Europa!) en de nieuwe natuurgebieden in de uiterwaarden. De gemeente Vianen heeft daarnaast een prachtig rivierengebied, maar heeft teveel met de rug naar het water gestaan. In de visie worden de landschappelijke waarden van Vianen stevig op de kaart gezet. Alles is erop gericht om de kwaliteiten van het gebied te behouden, te versterken, te verbinden en te ontsluiten. Nieuwbouw, ontwikkeling en vestiging van bedrijven en verbeteringen van de infrastructuur worden aangemoedigd, maar wel in overleg en met respect voor en passend bij de landschappelijke kwaliteiten van de gemeente Vianen”

In het ontwerp bestemmingsplan ontbreekt deze visie

13. Flora- en Fauna

Natuur- en Vogelwacht de Vijfheerenlanden heeft erop gewezen dat het windpark (en in het bijzonder de meest noordelijke windturbine) tot een zeer onveilige situatie voor vogels zal leiden.

In de natuurtoets van Bureau Waardenburg is nagelaten aandacht te besteden aan de biotopen, vogels en eventuele vleermuizen binnen knooppunt Everdingen (daar liggen o.a. waterplassen en grienden). De noordelijke windturbine is op korte afstand daarvan geprojecteerd.

De grienden en waterplassen blijken druk te worden bezocht door vogels.

Om vanuit de binnen het verkeersknooppunt laaggelegen plasjes richting Autena-Bolgerijen en v.v. te vliegen, moeten de vogels over de zuidelijke fly-over vliegen. Opstijgende watervogels die de fly-over veilig willen passeren, moeten op grote hoogte gaan vliegen om niet in botsing te komen met het verkeer. Veel vogels zullen nog hoger gaan vliegen als er vrachtwagens aankomen en kunnen dan worden getroffen door de draaiende wieken.

Mede gezien de overwegend zuidwestelijk wind en daarbij passende stand van de wieken, zijn veel meer vogelslachtoffers te verwachten dan bij elders geplaatste windturbines.

Dat ook meerdere soorten aangetroffen vleermuizen zullen worden getroffen door de wieken en nadelige invloed zullen ondervinden van de elektromagnetische velden in het natuurgebied is onvoldoende onderkend.

Vleermuizen ervaren een rijksweg als een onoverkomelijke barrière en zijn genoodzaakt langs de weg te trekken, totdat zich een mogelijkheid voordoet daar onderdoor of overheen te gaan. Door de overwegend zuidwestelijk wind zullen de wieken zich vaak in een positie evenwijdig aan de A2 bevinden en daardoor een substantiële bedreiging vormen voor vleermuizen.

14. Gevolgen voor (pluim)vee

Een omissie is dat de gevolgen voor in het gebied levend (pluim)vee niet in kaart zijn gebracht. De in de nabijheid van het windpark gevestigde biologische kippenfarm blijkt niet vooraf te zijn geïnformeerd over de plannen en is niet gevraagd naar de gevolgen voor de bedrijfsvoering. Verwacht wordt dat kippen ernstig zullen worden verstoord door zicht op de bewegende wieken.

15. Conclusie

De Stichting Buiten Gezond in Vianen e.o. verzoekt u met klem niet in te stemmen met het voorliggende ontwerp bestemmingsplan Windturbines Autena, de planontwikkeling voor windturbines te doen staken en de aanvraag van Eneco af te wijzen wegens strijd met het geldende bestemmingsplan, de Structuurvisie en andere beleidsvoornemens en - uitspraken van de gemeente Vianen.

Met vriendelijke groet,

P.R. Grobben, voorzitter

Ir. M. van Poelgeest, secretaris